

La clau

Potser pel fet contrastat que els diners no tenen ideologia (sempre, per descomptat, que es tracti de doctrines dins d'un ordre), **Emilio Botín** va mantenir durant la seva llarga carrera com a banquer una mesurada equidistància amb els governs de torn, populars i socialistes. «**Aznar** dóna una gran confiança als mercats», va dir el gener de 1996. «Les mesures [de **Zapatero**] són les més importants dels últims anys i apunten en la bona direcció», va sentenciar el febrer del 2010, després que el president socialista anunciés la primera gran retallada del seu mandat, 50.000 milions fins al 2013. «Vinc a felicitar **Rajoy** perquè ho està fent molt bé», va anunciar el 7 de maig d'aquest any abans de

Emilio Botín,
el polític

JUANCHO
Dumall
DIRECTOR
ADJUNT

visitar a la Moncloa l'actual cap del Govern.

Botín, no obstant, no es va produir gaire en comentaris polítics, encara que va exercir una enorme in-

fluència en el poder, a la qual no és aliena, per exemple, la intervenció el 24 de setembre del 2008 a Nova York del llavors president **Zapatero** quan va presumir que «el sistema financer espanyol és el més sòlid de la comunitat internacional», afirmació que, dit sigui de passada, perseguirà tota la vida l'exlíder del PSOE.

El rescat

Com tampoc és difícil d'intuir la llargària mà del banquer càntabre en el pla de rescat del sistema financer espanyol sol·licitat per **Rajoy** a la Unió Europea el juny del 2012. Un pla de salvament de 43.000 milions d'euros, una gran part dels quals no es recuperaran, però que, això sí, va allunyar les nuvolades de les entitats

que, com el Santander o el BBVA, tenien un balanç relativament sanejat després de l'esclat de la bombolla immobiliària.

Conscient que l'èxit pla d'internacionalització del seu banc estava molt relacionat amb la imatge exterior d'Espanya, **Botín** va insistir sempre en les seves intervencions públiques en la solidesa de l'economia del país. «Comparar Grècia amb Espanya seria com comparar el Reial Madrid amb l'Alcoià», va dir –una frase no gaire afortunada– el 4 de febrer del 2012. Per intervencions com aquesta **Rajoy** va assenyalar ahir el banquer desaparegut com un paladí de la *marca Espanya*.

@JuanchoDumall

La roda

Onze del nou i nou de l'onze

Ara fa un mes els adversaris del sobiranisme, aquí i a Madrid, es fregaven les mans. D'acord amb els seus càlculs, el patètic suïcidi moral i civil de **Jordi Pujol** punxava definitivament el suflé de l'independentisme. Preveient un fracàs de convocatòria, ens convidaven a avaluar la força del sobiranisme mesurant l'assistència a la Diada d'enguany. Que santa Llúcia els conservi la vista, perquè ja fa uns quants anys que s'equivoquen per sistema. S'han equivocat en el diagnòstic i en el tractament. Primer van pensar que aplicant una teràpia de castració química a l'Estatut derrotaven definitivament el molest «nacionalisme català». Després, que el procés sobiranista era un moviment tàctic de les elits catalanistes... S'han cregut les seves grotesques deformacions de la realitat catalana i no han entès la força de la unitat civil

Barcelona és avui
la icona mundial més potent de la voluntat de ser d'un poble

catalana. Tampoc que el moviment sobiranista va de baix a dalt i que s'explica millor amb la metàfora del moviment tectònic que amb la del suflé. Confrontant propaganda amb informació, s'han incapacitat per actuar amb intel·ligència, i han reduït al mínim el seu marge d'actuació política. Ara només els queda l'amenaça, la prohibició o el tracte displicent i ofensiu. No saben fer res més. Qui vulgui entendre què passarà en aquests mesos decisius de la història de Catalunya farà bé de repassar el vídeo de la compareixença parlamentària del ministre **Montoro** per referir-se al cas **Pujol**. En aquella esperpèntica intervenció es concentren quasi totes les significacions.

Certes d'avui: en la Diada del tricentenari, Barcelona és la més potent icona mundial de la voluntat de ser d'un poble. A partir d'avui ja no serà possible impedir l'expressió democràtica dels catalans. L'onze del nou ens porta al nou de l'onze. ≡

ELS DIJOUS, ECONOMIA

Els salaris baixos no funcionen

S'han de combinar receptes per reactivar la demanda interna i fer reformes estructurals

ANTÓN
Costas

«Les rebaixes salarials que s'han imposat en particular als països europeus més afectats per la crisi estan mostrant els seus límits en la millora de la competitivitat, i fins i tot són contraproduents perquè agreugen el risc de pobresa i tenen un efecte depressiu sobre la demanda. Més ajustos salarials a la baixa als països afectats corren el risc de ser contraproduents».

No són les paraules d'un sindicalista combatiu o la valoració d'un economista crític amb les polítiques de reducció salarial que s'estan aplicant a la Unió Europea. És la conclusió de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), l'organisme assessor dels països rics, a l'informe sobre l'ocupació que acaba de publicar. El mateix organisme que, per cert, en els inicis de la crisi va recolzar aquesta mena de polítiques.

ALS EFECTES negatius assenyalats per l'OCDE s'hi poden afegir tres danys col·laterals més. Primer: al coincidir amb una situació d'alt endeutament i de baixa inflació, les reduccions salarials impedeixen el desendeutament de les famílies, debiliten el consum i empenyen l'economia cap a la depressió i l'atur prolongat. Segon: els salaris baixos perjudiquen la productivitat i el compromís dels treballadors amb les empreses. És a dir, no afavoreixen els projectes empresarials seriosos i el

canvi de model productiu. Esbiaixen l'economia cap a activitats de mala qualitat, com va ser la fase del totxo. I, com estem veient ara, cap al turisme de baixa qualitat. I tercer: desincentiven l'interès de joves i treballadors per formar-se. Segons l'OCDE, Espanya és el país amb més atur de persones amb formació superior, universitària o professional. A Espanya, tenir més formació no protegeix de la desocupació. I és lògic, pel que acabo d'assenyalar al punt anterior.

Conclusió: les polítiques de baixos salaris no funcionen, ni a curt ni a llarg termini. ¿Per què? No hi ha una explicació única. L'OCDE s'apunta a la tesi que podem anomenar estructuralista. Funciona de la manera següent. Les rebaixes salarials havien de disminuir els costos i els preus dels béns. Això augmentaria la competitivitat de les empreses. I, al seu torn, la competitivitat més alta incrementaria les exportacions, el creixement i l'ocupació.

Però el càntir de la lletera s'ha trencat en algun lloc del camí. Per a l'OCDE la causa radica en la insuficiència de les reformes estructurals, tant les dels mercats de productes com les del mercat de treball. Aquesta tesi estructuralista és la predominant també a la Unió Europea. En tot cas, queda clar que les reduccions salarials no són sempre sinònim de millores de competitivitat. No obstant, les autoritats europees i nacionals

LEONARD BEARD

L'austeritat va funcionar a
Alemanya fa 10 anys perquè
l'economia global creixia

sembla que no se n'adonen.

¿Quina pot ser la causa d'aquesta miopia? Possiblement és deguda al miratge de l'exemple alemany. «Facin el que vam fer nosaltres fa deu anys», recomanen des de Berlín i recolen des de Brussel·les.

És cert, aquesta política va funcionar a Alemanya. Però eren altres temps. La resta de països de la Unió Europea creixien i l'economia mundial anava com una fletxa. En aquelles circumstàncies, la devaluació salarial i l'austeritat fiscal van permetre a Alemanya rebaixar costos i preus. Encara que la seva demanda interna es va debilitar, ho va poder compensar amb el que li compràvem

els altres europeus. El seu atur va disminuir. En economia, d'això se'n diu mercantilisme, basat en les *beggar thy neighbour policies*, polítiques d'empobriment dels veïns. Però ara l'economia europea i la mundial estan deprimides. El model alemany ja no val per als altres. Ara s'ha de buscar el creixement i l'ocupació en la pròpia demanda interna. Encara que Alemanya i la Unió Europea sembla que no se n'adonen.

¿QUÈ S'HA DE FER? La pràctica mèdica té un principi ètic que recomana *primum non nocere*. Si una medicina fa mal, la primera cosa que s'ha de fer és prescindir-ne. Aquest principi és vàlid per a les polítiques econòmiques. Per afrontar els problemes d'estancament, desocupació, endeutament, baixa inflació i productivitat s'han d'aplicar còctels de medicines que combinin diversos principis actius. Per un costat, política monetària més activa i de grans inversions europees que impulsin la demanda interna. Per un altre, reformes estructurals que millorin la productivitat des de l'oferta. S'han de deixar de banda els escrúpols ideològics i posar a treballar junts **John M. Keynes**, **Milton Friedman** i **Friedrich Hayek**.

Aquesta estratègia basada en un còctel de polítiques és la que està recomanant **Mario Draghi**, el president del BCE. Ell ja ha començat a aplicar-la en l'apartat que li correspon. Ara s'haurà de veure si la nova Comissió Europea fa la seva tasca. I els governs nacionals la seva. En tot cas, el que és clar és que els baixos salaris no funcionen. Per a la salut de l'economia, és una solució momentània que a la llarga es paga. ≡ **Catedràtic de Política Econòmica (UB)**.